

Huismus onderzoek aan de Goorsteeg 10 te Ede

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2019/220
Datum:	24 mei 2019
Samensteller(s):	ir. S. Schuuring
Projectleider(s):	K.J. Rebergen
Opdrachtgever:	Struikhoeve Advies B.V.
Contactpersoon:	dhr. A. Ruitenbeek

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V./ Struikhoeve Advies B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

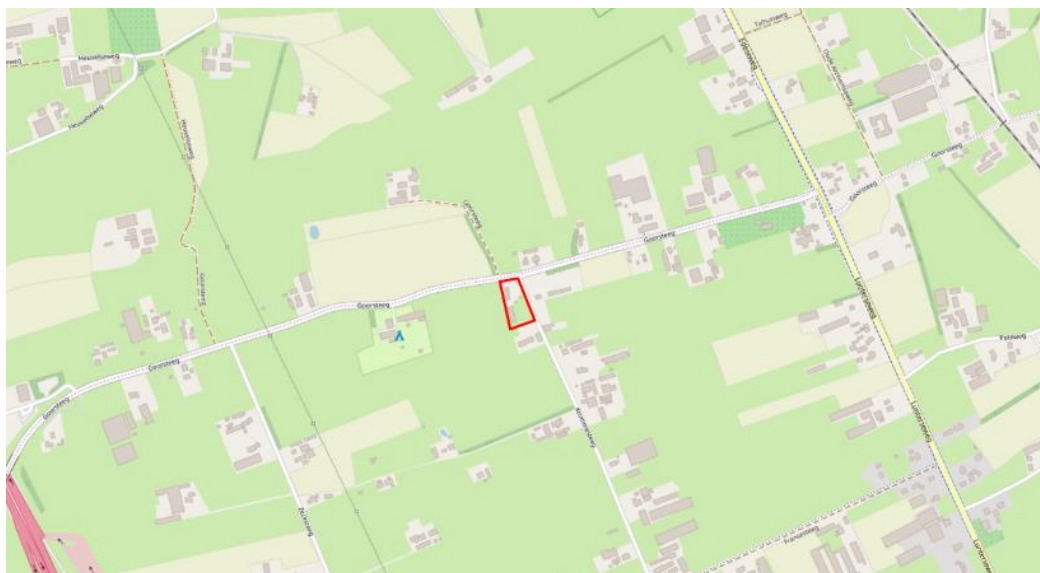
Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied en ruimtelijk ingreep	5
1.3	Te verwachten soorten en functies	6
1.4	Kader Wet natuurbescherming	7
2	Methode.....	9
2.1	Methode	9
2.2	Inventarisatie	10
3	Resultaten.....	11
3.1	Waargenomen soorten	11
3.2	Aanwezige gebiedsfuncties	11
4	Conclusie.....	12
4.1	Conclusie	12
4.2	Uitvoerbaarheid	12
4.3	Vervolgstap(pen)	12
5	Bronvermelding.....	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Goorsteeg 10 te Ede zijn een woning met carport en een varkensstal gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens om de varkensstal op de locatie te saneren. De woning en carport blijven hierbij behouden. Omdat tijdens de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1) middels een oriënterend onderzoek onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Schuuring, 2019).

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Goorsteeg 10 te Ede (bron: arcgis.com).

Figuur 2 De planlocatie bestaat uit (A) een woning (B) een carport en (C) een varkensstal. Woning (A) en carport (B) blijven behouden in de beoogde ontwikkelingen, varkensstal (C) wordt gesaneerd (bron: arcgis.com).

Op basis van het oriënterende onderzoek werd de potentie van nestlocaties van huismussen aanwezig geacht. Struikhoeve Advies B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismussen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken huismussen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nestlocaties of essentiële elementen van het functioneel leefgebied aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van huismussen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Goorsteeg 10 te Ede en bestaat uit een woning, carport en varkensstal (figuur 1 en 2). De woning en carport blijven binnen de beoogde ontwikkelingen behouden. De stal is opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en een zadeldak met golfplaten. De woning bestaat uit gemetselde muren met spouw en zadeldak met dakpannen, de carport uit gemetselde muren en zadeldak met dakpannen. Naast de stal is een paardenweide gelegen waarin Shetlander pony's lopen. Direct aan het woonhuis ligt een gazon, omringt door een beukenhaag, met enkele solitaire bomen

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- sloop varkensstal: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- verwijderen terreininrichting: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal;
- revitalisatie terrein: algemene hoveniers- en overige werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ingrepen kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

<i>Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoort huismussen)</i>
<i>Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.</i>
<i>Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.</i>

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek (veldbezoek uitgevoerd door Blom Ecologie B.V.) werd de inschatting gemaakt dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor huismussen. De potentie voor huismusnesten bevond zich hoofdzakelijk in de woning op het perceel. De stal is opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en een zadeldak met golfplaten. De woning bestaat uit gemetselde muren met spouw en zadeldak met dakpannen, de carport uit gemetselde muren en zadeldak met dakpannen. Gezien de aanwezigheid van groot functioneel leefgebied voor de huismus, kon daarbij ook niet uitgesloten worden dat er zich nesten in de stal aanwezig waren.

Figuur 3 De potentie voor eventuele nestlocaties van huismussen was groter bij de woning, gezien de opbouw en gebruikte materialen van de woning.

Figuur 4 De dakrand van het golfplaten dak is open, waardoor het dak toegankelijk is voor huismussen. In theorie kunnen hier nesten van huismussen zich bevinden.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Vogelrichtlijn

De bescherming van de huismus is wettelijk geregeld in de Wet natuurbescherming. Alle broedende vogels en hun functionele leefomgeving zijn beschermd tijdens de broedperiode. Voor alle inheemse vogelsoorten en regelmatig voorkomende trekvogels geldt dat het functionele leefgebied behouden dient te worden. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten, zoals de huismus, zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar rond beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn.

Vogels onder categorie 5 zijn beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende feiten of omstandigheden die dat rechtvaardigen. De huismus is onderverdeeld in categorie 2 betreffende nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk zijn van de bebouwing of het biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dreiging voor volksgezondheid en veiligheid, ter (voorkoming) van ernstige (economische) schade of voor behoud van de soort. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9

(Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). Voor dit huismusonderzoek is artikel 3.1 vogelrichtlijn van toepassing.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn
1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2 Methode

2.1 Methode

Huismusonderzoek

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Deze documentatie is specifiek toepasbaar voor de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) en vervangt de voormalige soortenstandaard van de Flora en Faunawet. Het kennisdocument is door BIJ12, een uitvoeringsinstantie van de provincies, doorontwikkeld op basis van de voormalige Soortenstandaard. De Soortenstandaard is oorspronkelijk ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het kennisdocument is een soortspecifiek informatiedocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in het kennisdocument Huismus.

Tabel 1 Inventarisatieperiode huismus (bron: Kennisdocument Huismus).

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Waarnemingen exemplaren												
Nestindicatieve waarnemingen												
Slaapplaatsen inventariseren												

	Optimale periode.
	Geschikte periode.
	Geen geschikte periode

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid van huismus kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou);
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied);
- op geschikte momenten op de dag (tussen 1-2 uur na zonsopkomst en 1-2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend);
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoeken

De planlocatie is 2x bezocht (tabel 3) door 1 medewerker van Blom Ecologie B.V. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op indicerende gedrag van huismussen (tjilpen op dakgoten, nokken), mogelijke nestlocaties, foerageergebieden en activiteiten van huismussen.

Tabel 3 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol (2017).

veldbezoek	datum	zon ▼▲	tijden	weersomstandigheden
Huismus 1	11-4-2019	6:48	6:50-8:50	droog, (0/8), 2 °C, wind 1-2 Bft.
Huismus 2	23-4-2019	6:25	6:30-8:30	droog, (1/8), 12 °C, wind 1-2 Bft.

Waarnemers

De veldbezoeken zijn uitgevoerd door medewerkers van Blom Ecologie B.V. uit Waardenburg. Alle medewerkers voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn aan een ecologisch deskundige¹. De medewerkers die veldbezoeken hebben uitgevoerd betreffen allround ecologen met ruime ervaring in gericht onderzoek naar huismussen:

mevr. ir. ing. K.J. Rebergen (veldbezoek 1)

mevr. ir. T. Voortman (veldbezoek 2)

¹ Bevoegd gezag verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Huismus

Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor voedsel zijn huismussen sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust aanbiedt. Deze voedselbron moet continue aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal binnen enkele honderden meters van de broedplaats ophouden. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

Tijdens de veldbezoeken zijn zes nestlocaties van huismussen aangetroffen in de woning, alsmede foeragerende individuen in de hagen op de locatie. In de ponyweide én kippenweide zijn tevens huismussen aangetroffen die een zandbad namen. De woning blijft behouden in de toekomstige situatie.

Op de te slopen schuur zijn enkel huismussen waargenomen die kort op het dak zaten en vervolgens verder vlogen. Deze individuen zongen niet (indicierend gedrag welke duidt op een nestlocatie) en vlogen ook niet de schuur binnen of de ruimte onder het dak. Er zijn dan ook geen nestlocaties van de huismus aangetroffen in de te slopen schuur.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: tjiftjaf, winterkoning, merel, witte kwikstaart, ekster, houtduif, holenduif, scholekster, spreeuw, grote bonte specht, gaai en buizerd. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicierend gedrag van overige gebouwbewonende soorten (bijv. kauw of spreeuw). Er is in de woning een nest aangetroffen van een spreeuw. Het is aannemelijk dat in bomen, struiken en overige omliggende vegetatie nesten van lijsters, duiven, kraaiachtigen en kleine(re) zangvogels aanwezig kunnen zijn. Eventuele nesten van deze soorten zijn alleen beschermd tijdens het broedseizoen en mogen buiten het broedseizoen weggehaald worden.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatierondes zijn huismussen waargenomen (3.1). Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten. In bijlage 1 is een kaart opgenomen van de nestlocaties en foerageergebieden van huismussen.

Nestlocaties en leefgebied huismussen

De woning vervult een functie als nestlocatie van huismussen, de omliggende hagen functioneren hierbij als foerageergebied en de ponyweide/kippenweide biedt de mogelijkheid voor zandbaden. Al deze functies blijven behouden. Op de te slopen stal zijn slechts kort aanwezige huismussen aangetroffen en zijn geen nestlocaties aanwezig. Ook gingen er geen mussen de stal in om te foerageren. Derhalve kan worden geconcludeerd dat de stal geen functie vervult voor huismussen.

4 Conclusie

4.1 Samenvatting

Huismussen

In de periode 1 april – 15 mei 2019 is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functioneel leefgebied van huismussen op de planlocatie aan de Goorsteeg 10 te Ede. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen volgens het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en betrof twee veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei. Tijdens deze veldbezoeken is er vastgesteld dat de te slopen stal op de planlocatie geen functie bevatten voor huismussen. Deze stal valt niet binnen het functioneel leefgebied van andere huismussen. De beoogde uitbreiding van de bebouwing zal derhalve niet leiden tot overtreding van de Wet Natuurbescherming. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Om verstoring van nabij broedende huismussen te voorkomen wordt wel aangeraden om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismussen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. In de woning is een spreeuwennest aangetroffen. Deze blijft in de beoogde ontwikkelingen behouden. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli).

4.2 Conclusie

De uitbreiding van de bebouwing leidt niet tot vernietiging of het ongeschikt raken van nestlocaties van huismussen. Het functioneel leefgebied van huismussen wordt niet significant aangetast. De beoogde ontwikkelingen resulteren derhalve niet in een overtreding van de Wet natuurbescherming. Er dient geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.3 Vervolgstep(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde ontwikkelingen is ontheffing van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

5 Bronvermelding

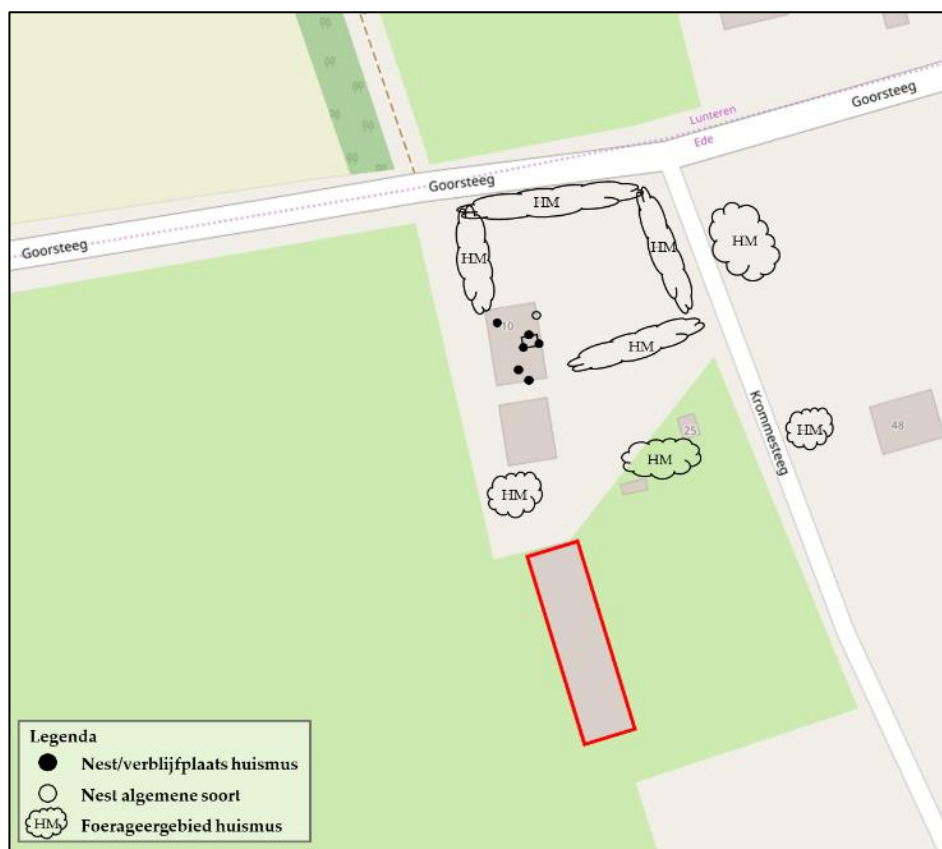
Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Schuurring, S., 2019. Quicksan flora en fauna Goorsteeg 10 te Ede.; Oriënterend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Blom Ecologie, Waardenburg.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.planviewer.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.waarneming.nl
www.gelderland.maps.arcgis.com
www.sovon.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

Figuur 1 Aangetroffen nestlocaties en foerageergebieden van de huismus. De zwarte vierkant geeft de dakkapel weer.

Figuur 2 Aangetroffen nestlocaties in de woning weergegeven in detail. Het nest aangegeven met de stippellijn is aan de andere zijde van de dakkapel waargenomen (onder kantpan).

